
THE SHOES

FERDINANDO

GILLETTE ADAMI, AYAKKABILAR

THE FAMILY · 02

FARK NEDİR?

10 Kasım 1984'tü, saat 9.30. Babam yatak odamın kapısını açtı, ışığı içeri aldı ve dedi ki: "Nando, kapıda jandarmalar var, seni soruyorlar. Ne bok yedin?"

"Baba," dedim, "dalga mı geçiyorsun? Bırak uyuyayım. Bu sabah geç geldim. Melania dün beni bitirdi."

"Melania da kim be? Kaldır kıcını, yüzünü yıka, giyin ve buraya gel. Onlarla konuş, ne istediklerini öğren." "Tamam, geliyorum."

Başçavuş Posca ile Çavuş Patanè kimliğimi kontrol etti, sonra bana şöyle dediler: "Askerlik yükümlülüğünüzü yerine getirmek için 17 Kasım'da Caserta'daki Ferrari Orsi Zırhlı Birlikler Okulu'na teslim olmazsanız, Askerî Savcılık yarın sabah ilk iş tutuklama emri çıkaracak. Gelip sizi alır, hapse götürürüz."

Onlara baktım ve dedim ki: "Kahve ister misiniz? Daha yeni uyandım. Hemen dönerim, filmin ikinci yarısını anlatırsınız. Komiksiniz, söylemem lazım."

Babam askerlere aklımı kaçırdığımı işaret etti, onlar da bir an durdular. Mutfaktan döndüğümde bir celp kâğıdı almış olmam gerekip gerekmediğini sordum. Ellerinde annemin imzaladığı bir alındı vardı; annem tam o sırada işteydi.

Bir saniye bile kaybetmeden yanlış anlaşılma için özür diledim ve o gün orada olacağıma, on iki ay boyunca giyilen, sonra yoğurt gibi

son kullanma tarihi geçen o elbiseleri giymeye hazır olacağıma dair güvence verdim.

Hazırlandım. Gittiğim gece babam koluyla el sallayarak bana veda etti. Üç beş liretime bir şey eklemesini istediğimde — bugünün on eurosu kadar — dedi ki: “İdareli kullan. Ayda 60.000 liret alacaksın. Geçinmek için elinde olan tek şey bu.”

Annem uyuyormuş gibi yaptı ve cevap vermedi. Gece 23.45’te arkadaşım Oreste babasının Fiat 850’siyle — babası demiryollarında çalışıyordu — evime geldi ve beni istasyona götürdü. O zamanlar annemle babamın davranışını anlamıyordum. Yaptıkları bana normal geliyordu. Bu benim ilk gerçek dersimdi.

Ertesi sabah 6.10’da Napoli’ye vardım, sonra Caserta’ya giden bir trene bindim. İstasyonda kışlanın yolunu sordum ve kapıya kadar otuz dakika daha yürüdüm. Nöbetçi subaya teslim oldum, o da dedi ki: “Bir geç kalan daha, 9/84 tertibi.” Yeni bir eve giriyordum. Bir yıl sonra oradan ayrılacaktım.

Beni doğrudan levazıma gönderdiler. Bana bir sırt çantası, iki çift asker botu — biri kısa, biri uzun — bir kemer, yn çoraplar, iki karavana, bir kupa, bir matara, ilaçlar için elik bir kutu, spor ayakkabı, kamuflaj, bir şapka, bir tören üniforması, kışlada giymek için bir fes, doğrudan Birinci Dünya Savaşı’ndan çıkmış iki boxer şort ve iki uzun kollu yn i fanilasısı verdiler. Gülümsedim; o fanilaların hayatımı ne kadar kurtaracağını henüz bilmiyordum.

Bir filmin içindeymişim gibi hissediyordum. ıslık alarak dışarı çıktım; karşıdan gelen bir subay beni durdurdu ve onu selamlamadığım için iki gün ceza verdi. Kader, kırk sekiz saat boyunca kimseyi görmeden ranzama hapsolmama karar verdi.

İki sabah üst üste tuvalet nöbeti bana düştü: 280 adam sıçtıktan sonra tuvaletleri temizlemek — ve hepsi içine tutturmayı başaramamıştı. İğrenmedim. Bu da askerlikti. Herkesin aynı renkte sıçmadığını ve bunun yalnızca yemekten kaynaklanmadığını görmem ve öğrenmem gerekiyordu.

Bir hafta sonra memleketimin yakınlarından bir asker arkadaşım beni görmeye geldi. Adı Franco Nicolò'yu, 5/84 tertibi. Sivil hayatta dünyaca ünlü bir ayakkabı markasının satış temsilcisiydi. Beni sevdi. Kırk gün sonra bana kırk sekiz saatlik bir izin ayarlamayı başardı ve onun arabasıyla eve uçarcasına gittik. Yolda sekiz saat, ama değdi.

Evde annem kaçıp kaçmadığımı sordu. Benden çok daha uzun süre kurtulmuş olacağını sanıyordu. Pazar gece yarısı Franco beni aldı ve dönüş yoluna koyulduk.

Arabaya binerken bacaklarımın arasında beş litrelik bir şarap bidonu tutmamı söyledi. Başçavuşu içindi — gözüne girmenin bir yolu. Ama kışlaya vardığımızda sarhoştuk. Hemen iki günlüğüne hasta olduğumuzu bildirdik.

Sonra bir subay Franco'yu herkesin önünde tehdit etti. Franco cevap verdi: “Kışladan dışarı adım attığımız an seni vururum.” Subay onu tutuklattı ve askerî mahkemeye çıkarttı. Askerî cezaevinde altmış gün yattı.

Onu orada bir daha hiç görmedim, çünkü başka bir yere nakledildim. Ama o süre bitince iş yerine yakın sık sık buluştuk ve başçavuşun şarabını hatırlayarak birlikte yemek yedik.

Self-servis ayakkabı mağazaları açmıştı ve işler iyi gidiyordu. Bir şey almak için ne zaman uğrasam kral muamelesi görürdüm — indirim üstüne indirim. Ama onun benden daha iyi bir satıcı

olduğunu bir tek ben biliyordum. Hiç tek kelime etmedim. Ben zaten bir GILLETTE ADAMIYDIM.

ACEMİ EĞİTİM MERKEZİ

Eğitim başladı: bir tüfeği söküp yeniden takmak, sonra bir başkasını, sonra bir tabancayı. Onları temizlemek. Yürüyüşler, koşu, molalar, yemekhane, kışladaki temel görevler, erlerin yemekhanesi, astsubay gazinosu ve subay gazinosu.

Noeldi, gece saat dokuz, buz gibi. O yün fanilalar can simidiydi, özellikle ilk nöbetlerimize başladığımızda. Sonra bizi barut deposunda on beş günlük nöbetle ödüllendirdiler. Yıkanmak bir seraptı. Donunun içinde artık bir paraziti kirden, bir beni bitten ayırt edemiyordun.

Sıcaklık çılgıncaydı: eksi otuz. İşemek imkânsızdı — donuyordu ve aletine yapışmış bir sidik sarkıtıyla dolaşıyordun. Hahahahaha.

Uyumayı aklından geçirmiş olsan bile ceza ve hapis riskine girerdin. Sorun nereye gideceğin değildi: tam oradaydık, mahkûmlarla mühimmat fabrikalarının arasında nöbet tutuyorduk.

İzinli olduğum bir akşam subay gazinosundan biraz uzaktaydım. Güzel, parfümlü kadınların, çekicilik ve güç saçan subaylarıyla dansa gelişini izledim. Ve babamın yirmi iki yaşında, zırhlı süvarilerde yüzbaşı olarak ordudan ayrıldıktan sonra yaşamış olması gereken zorluğu anlamaya başladım. TANKLAR. Tam da benim kullanmam gereken şeyler — ama ben birinin içine sığamıyordum.

Ama bir öğleden sonra bölük komutanım beni dışarıda bir görev için çağırırdı. Bir kadına arabayla Napoli'ye kadar eşlik edecektim.

Kim olduğunu kimse söylemedi. Sonradan öğrendim: kışlanın komutanı olan generalin kızıydı.

Seçim bana düşmüştü ve kimse nedenini söyleyemiyordu. Askerdim; bunlar resmî görevlerdi, ayrıca ücreti ödenirdi. Ama hikâyenin tamamı para değildi.

Adı Carla'ydı. Otuz sekiz yaşında, hiç evlenmemiş, hiç nişanlanmamış. Güzel demek az kalır — en hafif deyimiyile kışkırtıcı ve yaramaz.

Bu benim ilk er-demli işimdi ve hiç de fena değildi. Beni yeniden aradığını duydum, ama o zamana kadar Ordu'nun sporcu bölüğüne nakledilmiştim. Ragbi oynuyordum, sonra askerî milli takıma girdim.

AYAKKABILAR

Ayakkabılar, beden ve zihin için son derece önemli olsalar da üzerine nadiren ciddi olarak düşündüğümüz şeylerdir. O günlerde deriden yapılmış olmaları daha da önemliydi — ayaklarını kuru tutan ve bütün vücudunun çalışmasını sağlayan tek malzeme oydu.

Hiçbir zaman çok ayakkabı eskitmedim. Çok az ayakkabım oldu ve elimdekileri hep tamir ettirmeye çalıştım. Görünüş değil, işlev umurumdaydı. İstedğin kişinin kışına istediğin ayakkabıyla tekme atabilirsin, kimse markalı olup olmadığını görmez.

Bugün karım self-servis bir ayakkabı dükkânında durmamı istiyor. O dükkânın bir zamanlar asker arkadaşım Franco'ya ait olduğunu hatırlıyorum ve içeri giriyoruz.

Kırk yıl geçmiş. Hâlâ aynı — aynı düzen. Karım ayakkabılarını seçerken, denemek için banklara gitmeden önce kutuları tutmam için bana veriyor.

Bu arada bir kadın kadın reyonunun nerede olduğunu soruyor, ben de yolu gösteriyorum. Bir beyefendi belirli bir ayakkabının 41 numarası olup olmadığını soruyor, ben de o numaranın tükendiğini söylüyorum. Ayakkabı deneyen iki kadın fikrimi soruyor, ben de o çiftlerin içinde harika göründüklerini söylüyorum.

Karım hiçbir şey fark etmiyor. Yirmi dakika boyunca, farkına bile varmadan, tezgâhtar oldum. Herkes bana geliyor. Erkeklerle soğuk ve kötü cevap veriyorum, kadınlar ise seçimleri için bütün hayranlığımı alıyor.

Kasa doluyor ve neredeyse çöküyor. Dükkân sahibi neler olduğunu anlayamıyor. Ayakkabılarımızı ödüyörüz ve çıkıyoruz, ama önce Franco’yu tanıyıp tanımadığını soruyorum. “Evet,” diyor, “babam.” “O hâlde ona selamımı söyle.”

Çıkarken kadınlar beni gösterip el sallıyor. Karım hâlâ hiçbir şey fark etmiyor.

Sorun yaklaşık iki saat sonra, kızım ayakkabı dükkânına geri dönmek istediğinde çıkıyor. Orada dükkân sahibinin oğlu beni bir kenara çekip diyor ki: “Bay Frega, kasada bir şey söylemedim. Müşteriler duyup olay çıkarsın istemedim. Babam 2021’de korkunç bir kaza geçirdi ve 2023’te aramızdan ayrıldı.”

Gerçekten çok üzgünüm. Oğluna babasıyla yaşadığım bir hikâyeyi anlatıyorum, o da gözleri yaşlı, bana sımsıkı sarılıyor.

Kızım ayakkabılarını alıyor, ödüyor ve çıkıyoruz. Vedalaşırken oğul arkamdan sesleniyor: “Beni görmeye gel. Senin gibi bedavaya çalışan satıcılara ihtiyacım var.” Ben de diyorum ki: “Kitaplarımı indirmedin, değil mi?”

Gülümsüyor. Ve hayat devam ediyor.

Ferdinando